І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArciy 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 97. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го ТРАВНЯ (MAY) 1967 No. 97. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

П'ятниця, 27 травня, 1967

В АМЕРИЦІ

ВИТРАТИ НА ОБОРОННИЙ БЮДЖЕТ в новому фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1967, — передбачені на 80 більйонів дол., майже на 10 більйонів дол. більше, як Уряд передбачав в січні цього року. Самі видатки на війну у В'єтнамі мають винести 22 більйони дол., 6 більйонів дол. більше, як передбачали в січні ц.р. Це збільшення буде навіть тоді, коли не будуть збільшувати числа військ у В'єтнамі. Про це зізнавали представники Уряду в Палатній Комісії Способів і Засобів під час переслухань в справі збільшення висоти федеральної заборгованости, яка становить $336 більйонів і яку пропонують збільшити до 365 більйонів долярів.

СЕНАТСЬКА РІЛЬНИЧА КОМІСІЯ рекомендує продовжити на три роки та поширити плян допомоги вбогому населенню за допомогою так званих харчових марок. Але Комісія не схвалила додатку до цього пляну, щоб стейти перейняли 20 відсотків тих коштів, яких треба на здійснення програми харчової допомоги. Вбоге населення дістає харчові марки, за які у визначених крамницях може купувати харчові продукти. Комісія признала на цю ціль у фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1967, $22.5 мільйонів, а на дальший рік — 250 мільйонів дол. Коли б стейти мали доплачувати до цієї допомоги, то вона не існувала б у численних стейтах, — твердять деякі члени Конґресу.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ВІДКИНУЛА більшістю 197-ох до 168-ох голосів внесок республіканців, щоб стейти могли контролювати розподіл федеральної допомоги для початкових і середніх шкіл (гай скулів). Ця допомога становить $ 3.5 більйона впродовж двох фінансових років. Згідно з урядовим проєктом, який підтримує більшість демократичних конґресменів, Федеральний Уряд має давати допомогу для шкільництва через шкільні округи та шкільні ради, республіканські конґресмени домагалися, щоб її діставали стейти, які розділювали б її між окремі шкільні округи й шкільні ради. Проти республіканського проєкту гостро виступив спікер Палати Джан В. МекКормек.

ОКРЕМА КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ погодилася в тому, щоб схвалити податкові полегші для бизнесменів, які вкладають капітал в інвестиції на розбудову своїх підприємств. Ця Конференція складена з представників Сенату і Палати Репрезентантів. Обидві Палати схвалили різні тексти цього законопроєкту. Згідно з текстом Палати Репрезентантів полегші для бизнесменів мали винести 1.9 більйона дол., а текст проєкту, схвалений Сенатом, передбачав полегші для бизнесменів в сумі тільки 1.1 більйона дол. Компромісовий текст, прийнятий Конґресовою Конференцією, податкові полегші бизнесменам дає в сумі 1.7 більйона долярів.

ЕКСПОРТ В КВІТНІ СТАНОВИВ 2.66 більйона дол., на 89.5 мільйона дол. більше, як в березні цього року. Імпорт в квітні виносив 2.224 більйона дол., на 39.3 мільйона більше в порівнянні з березнем. Надвишка експорту над імпортом виносила 443.6 мільйона дол., а в березні вона становила тільки 385.8 мільйона дол. В перших чотирьох місяцях ц.р. надвишка експорту над імпортом виносила 4,631,000.000 дол. в річному відношенні, а в цілому 1966-му році експорт був на 3.800,000.000 дол. більший від імпорту.

У СВІТІ

ДВА БРИТІЙСЬКІ ДИПЛОМАТИ В ШАНХАЇ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ насмішок і глуму збоку юрби китайських „червоноґвардійців'' під час свого від'їзду з Пейпінґу внаслідку видалення їх комуно-китайським режимом. „Червоноґвардійці'' проводили Пітера Ювітта, його дружину і двоє дітей, та Раймонда Вітні з будинку британського консуляту аж на летовище, облили їх фарбою, якою вимазують на стінах домів гасла, та глумилися над ними. На летовищі ті британські дипломати і їх родини бігли до літака, щоб втекти від переслідувачів. Британський уряд зголосив новий „рішучий протест'', але знову на цьому тільки скінчилося.

50.000 ЄГИПЕТСЬКИХ ВІЙСЬК В ЄМЕНІ РОЗПОЧАЛИ нову офензиву проти єменських роялістів, які в горах підтримують „імама'' Мохамада ель Бадра, що його республіканці з підтримкою Єгипту скинули 26 вересня 1962 року. Впродовж 5-тирічної громадянської війни влада президента Ємену Абдуллаха аль Саляла тримається тільки на єгипетському війську.

НЕДАЛЕКО ФРАНЦУЗЬКОГО ПОРТУ ТУЛЬОНУ СТАВСЯ на Атлантику вибух на грецькому танкері „Сірсе'' і той великий нафтоналивний корабель містоти 11,157 тонн розпався на дві частини. Згинули 37 членів залоги, всі ґреки, і молода дружина головного корабельного інженера, з роду японка, а врятовано тільки одинокого моряка. Рятункову акцію мусіли перервати з уваги на пожежу, що огорнула корабель.

ПРЕЗИДЕНТ АФРИКАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ТАНҐАНЬІКИ, ДЖУЛІЮС НЬЄРЕРЕ, ЗАПРОПОНУВАВ американському приватному капіталові інвестувати гроші в промисловий розвиток тієї країни, на бозі умови, що 50% зиску діставатимуть інвеститори, а других 50% — держава Танґаньїка. Але чужинецький капітал не квапиться анґажуватись в тій країні, бо той сам президент „знаціоналізував'', себто просто привласнив в минулому році всі чужинецькі приватні банки й підприємства, власність британських, індійських і пакістанських багатирів.

ГРЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ГЕН. СТИЛІЯНОС ПАТАКОС УВІЧЛИВО ПРИЙНЯВ делеґацію закордонних соціялістів під проводом лідера австрійських соціял-демакратів Бруна Піттермана, які приїхали до Атен затурбовані долею грецьких політичних в'язнів, але відмовив їм просьби на звільнення всіх їх. Бруно Піттерман жалівся після того перед журналістами, що керівники теперішнього режиму у Греції, які перевели були переворот проти партійницької анархії, не погоджувалися з його поглядами про нічим необмежену демократію.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ВИДАВ РОЗПОРЯДОК, яким забороняє робітникам і службовикам пити алькоголь під час праці у фабриках і канцеляріях. Провідний варшавський щоденник польської компартії „Трибуна Люду'' наводить багато конкретних прикладів на те, як пиятство поширилось між робітниками і службовиками, з великою втратою для продукції.

Президент відвідав виставку у Монтреалі й конферував з Пірсоном

Оттава. — Президент Джансон несподівано полетів у четвер 25 травня ц. р. до Монтреалю відвідати світову виставку у зв'язку з тамошнім „американським днем''. Президент перебував одну годину в американському павільйоні та розмовляв з генеральним директором виставки, П'єром Дюпюі, який поінформував Президента, що до цього часу сім мільйонів осіб відвідали Монтреальську виставку „Експо-67''. У товаристві Президента знаходились американський амбасадор в Канаді В. Волтон Баттеворт, канадійський амбасадор у Вашинґтоні Едвард Річі, канадійський міністер закордонних справ Пол Мартін і спеціяльний асистент Президента Волт Ростов. Всі вони полетіли гелікоптером до Оттави на зустріч з канадійським прем'єром Лестером Пірсоном. Джансон і Пірсон конферували про ситуацію на Середньому Сході, при чому Джансон — за твердженням газет — хотів дістати згоду від Пірсона, щоб у випадку, коли б Об'єднаним Націям не вдалося мирно розв'язати кризу на Середньому Сході — всі більші морські держави виступили солідарно в обороні свободи Тіранської протоки й затоки Акаби, що їх Єгипет піддав бльокаді. Нарада Джансона і Пірсона була тільки інформаційна і не довела до ніякого позитивного рішення, бо обидва державі мужі погодились, що треба виждати на звіт, що його на Раді Безпеки Об'єднаних Націй має скласти генеральний секретар ОН У Тант, який вернувся з розмови з єгипетським президентом Нассером.

Президент домагається, щоб виборчу кампанію кандидатів на президента фінансувала державна скарбниця

Вашинґтон. — Президент Джансон переслав Конґресові окреме звернення, згідно з яким видатки на виборчу кампанію кандидатів на президента могла б фінансувати державна скарбниця. Одночасно Президент рекомендує Конґресові, щоб почав працю над тим, яким способом можна б фінансувати виборчі витрати кандидатів на сенаторів і конґресменів. Цей проєкт Президента різниться основно від попереднього урядового проєкту, згідно з яким виборці мали б зазначувати на податкових заявах, що вони погоджуються на те, щоб з їх податків можна було стягнути ще один доляр на виборчу кампанію для кандидатів на президента. Президент заявляє у своєму зверненні, що витрати на виборчу кампанію кандидатів на президента так сильно збільшуються, що заходить небезпека, що кандидатами на президента могли б бути тільки дуже багаті особи, або що їм могли б допомагати багаті особи або великі компанії, які пізніше могли б домагатися від вибраного президента, щоб обороняв їхні інтереси під час урядування в Білому Домі. У Президентському пляні є обмеження, щоб окремі особи і корпорації могли жертвувати на виборчу кампанію окремих партій найбільше по 5,000 дол. для одного кандидата на сенатора або конґресмена. Ці кандидати мусіли б здавати докладний звіт про зібрані фонди на виборчу кампанію. Виборче право в стейтах мали б мати ті виборці, які мешкають в даному стейті принаймі від 1-го вересня виборчого року.
ага?дд ввит

Палата продовжила на чотири роки закон про військову службу

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів 25-го травня більшістю 362-ох до 9-ох голосів схвалила законопроєкт про продовження обов'язкової військової служби на дальші чотири роки, обмежуючи повновласті Президента в справі відкладення військової повинности студентам та в справі вибору рекрутів за допомогою жеребка. Закон про військову службу тратив свою силу з 30-им червня 1967-го року. Палата додала до проєкту пункт про те, щоб військову службу можна було відкласти до 24-го року життя студента, хіба, що Президент визнав би, що збройні сили потребують більшого числа рекрутів, і тоді відкладення військової повинности було б неможливе. Президент плянував відкладати військову службу тільки старшим студентам, які мають здобувати академічні титули. Друге обмеження повновластей Президента відноситься до вибору рекрутів за допомогою жеребка з-поміж тих юнаків 19-річних, яких військові комісії визнають за здібних до служби у збройних силах. Згідно з прийнятим Палатою проєктом Конґрес матиме право поставити вето проти зарядження Президента в справі вибору рекрутів за допомогою жеребка. Палата відкинула проєкт про продовження військової служби тільки на два роки більшістю 160-ох до 77-ох голосів. Текст проєктів про обов'язкову військову службу мусить узгіднити окрема Конґресова Конференція, складена з сенаторів, конґресменів, бо Сенат прийняв трохи змінену редакцію цього проєкту в дні 11-го травня ц.р.

Ромні критикує Уряд за вмішування до автомобільного промислу

Ню Йорк. — Мишиґенський губернатор Джордж Ромні, якого вважають за найповажнішого республіканського кандидата на президента в 1968-му році, промовляючи на прийнятті Американського Інституту в справі заліза й сталі в готелі Волдорф-Асторія, домагався, щоб Федеральний Уряд обмежив своє вміщування до автомобільного промислу. На думку губернатора Ромні урядова реґуляція автомобільного промислу спиняє приватну ініціятиву й поступ. Від урядових реґуляцій, твердив Ромні, терплять, економіка країни, робітники й споживачі. Найбільше шкід від урядового вмішування має автомобільна індустрія, яка не може розвинути своєї ініціятиви. Уряд гадає, що найкращим способом розв'язати всі економічні труднощі, — це схвалити відповідні законопроєкти, влаштувати нові бюра та видати трохи федеральних фондів.

У м. Коломиї большевики заборонили співати „Заповіт'' Тараса Шевченка

Постійний читач „Свободи'', прізвище якого нам відоме, повідомив Редакцію, що він одержав листа з Української ССР, в якому розповідається про обурливий вчинок місцевих комуністів у місті Коломиї, під час вшанування пам'яті Тараса Шевченка цієї весни. На академії-святі на честь Тараса Шевченка після офіційної доповіді присутні хотіли традиційно заспівати шевченківський „Заповіт'', але представники влади заборонили співати цю пісню. У листі, між ін., сказано: „Нарід дуже обурений з такої заборони''. До цієї вістки можна додати, що навіть за Сталіна не було заборони прилюдно виконувати „Заповіт'' на Шевченківських святкуваннях.

У ТАНТ У НАССЕРА

Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант (ліворуч) перевів в середу 24-го травня ц.р. довгу нараду з президентом Об'єднаної Арабської Республіки (Єгипту) Гамалєм Абделем Нассером (праворуч) у Каїро. Нассер, який зажадав був відкликання з Синайського півострова, що належить до суверенної території Єгипту, міжнародного війська Об'єднаних Націй, яке в силі 2.240 вояків відмежовувало Ізраїль від Єгипту і таким чином ґарантувало тамошній мир, обсадив Синайський півострів своїм військом та проголосив бльокаду Тіранської протоки і затоки Акаби, при північному березі якої міститься ізраїльський порт Елят. Це найбільша загроза війни між Ізраїлем і Єгиптом, що його підтримують всі інші арабські країни, за вийнятком одної Тунісії. У Тант вже вернувся до Ню Йорку.

Продовжується дипломатична метушня довкола кризи на Середньому Сході

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант вернувся до Ню Йорку з Каїро, де він розмовляв з єгипетським президентом Гамаль Абдель Нассером, але він відмовився будь-що виявити пресі про вислід тих нарад поки не складе звіту на Раді Безпеки ОН. У Тант, твердять газети, був дуже невдоволений, що одно надзвичайне засідання Ради Безпеки ОН відбулося в його неприявності. З другого боку — різні члени Об'єднаних Націй висловили невдоволення з поведінки У Танта, який, не запитавши Ради Безпеки ОН ані не перевівши консультації з великими державами — на власну руку погодився на вимогу Єгипту і відкликав з Середнього Сходу міжнародне військо ОН, яке було стаціоноване в пустині Ґаза від 1956 року і було там ґарантом мира. Британський міністер закордонних справ Джордж Бравн, який полетів до Москви, буцім-то нічого не добився в розмовах з большевицькими вожаками, які стоять на становищі, що великі держави не повинні встрявати у спори між малими державами. Таке саме неясне становище займає Микола Федоренко в Об'єднаних Націях: він не дав згоди на участь СССР в 4-державній конференції, яку запропонував презедент де Ґолль, на що погодився також президент Джансон. До Вашинґтону прибув ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан, якого найбільше цікавить те, як ЗДА виявлять ділом ствердження, що його зробив президент Джансон, що протока Тірану й затока Акаби — це інтернаціональні води і що тому Єгипет не має права бльокувати їх. До Вашинґтону прибув теж британський міністер Джордж Томпсон, який конферував з державним секретарем Діном Раском. Колишній президент Д. Д. Айзенгавер заявив, що головна відповідальність за мир на Середньому Сході лежить на Об'єднаних Націях і що було б недобре, коли ЗДА анґажувались в будь-яку акцію — осамітнені.

У В'єтнамі важкі бої з великими обосторонніми втратами

Сайґон. — Минулий тиждень зазначився боями, які дали найвищі втрати по американському боці, що їх американці зазнали в одному тижні за всю В'єтнамську війну. За офіційними даними, в минулому тижні згинуло 337 американців та було ранених 2.282, а 31 вояка зареєстровано, як „пропавших безвісти'', цебто вірогідно — полоненого. Від січня 1961 року американці втратили у В'єтнамі 10.253 вбитими та 61.425 раненими. В тому одному минулому тижні згинуло також у південно-в'єтнамській армії 241 та, крім того, 50 австралійців. Зате комуністи втратили 2.464 вбитих. Ці бої простягалися від північного кордону Південного В'єтнаму, де американці й південні-в'єтнамці вперше вступили були у південну частину здемілітаризованої зони, викидаючи з неї північно-в'єтнамське військо, аж до дельти ріки Меконґ та до прикордонної смуги Камбоджі. З політичних подій у Південному В'єтнамі важливим було проголошення колишнього південно-в'єтнамського президента Тран Ван Гуонґа, колишнього професора французької мови й літератури, що він кандидуватиме на президента в цьогорічних виборах у Південному В'єтнамі. Він признав, що він не має великих шансів перемоги з уваги на багато цивільних кандидатур, які розіб'ють голоси. Але також з військовиків кандидує не тільки теперішній прем'єр Нґун Као Кі, але й голова держави генерал Нґуєн Ван Тіє, найбільший суперник Као Кі. Тому на тому президентському виборчому фронті існує покищо хаос.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ ЗАКІНЧИВ ДЕБАТИ НАД ЗВІТАМИ — ОБМІРКОВУЄ НОВІ СПРАВИ

Союзівка, Керґонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу, який від понеділка 22 травня ц.р. відбуває на цій оселі свої звичайні річні наради, закінчивши дебати над звітами, прийняв їх до відома та почав обмірковувати нові справи, виносячи одночасно відповідні ухвали для добра організації і громади.

У 4-му дні нарад 25 травня після коротких дебат прийнято звіти головного касира Івана Кокольського і редактора Антона Драгана, а звіти Головної Контрольної Комісії та Головної Ради як і управителів Союзівки Данила Слободяна і Володимира Кваса прийнято до відома без дискусії. Ціла пополуднева сесія, якою як і раніньою проводив гол. предсідник Иосип Лисоґір, була виповнена пропозиціями і дебатами над новими справами, що їх з'ясовували по черзі головні екзекутивні урядовці.

Дебати й ухвали продовжувались у п'ятницю 26 травня ц.р.

На Союзівці відбувається З'їзд українських лікарів Північної Америки

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — В суботу 27 травня ц. р. починається тут З'їзд делеґатів Українського Лікарського Товариства Північної Америки, який є водночас 12-ми Загальними Зборами цього Товариства. На порядку нарад передбачені в суботу, після реєстрації, звідомлення керівних органів УЛТПА з діяльности Товариства, звіт гол. редактора „Лікарського Вісника'', уділення абсолюторії та виборів нових керівних органів. В неділю, 28 травня ц. р., після вислухання богослужень, буде продовження ділових нарад секцій і комісій УЛТПА. Спільне засідання представниць Секцій Дружин Лікарів відбудеться в суботу о год. 3-ій пополудні. Цього ж дня о год. 8-ій вечора відбудеться у великій залі „Веселки'' бенкет і равт, у мистецькій частині яких виступатимуть відомі українські гумористи і фелейтоністи Іван Керницький-Ікер та Микола Понеділок, як також квартет „Каравана''. Очолює головну Управу УЛТПА д-р Богдан Олесницький, як голова, та д-р Тарас Шеґедин, як секретар.

Д-р Дмитро Коструб'як переобраний на голову Відділу УККА в Балтимор

Балтимор, , Мд. (кб) — В суботу 20 травня 1967 р. відбулися тут Річні Загальні Збори Відділу УККА, якими проводила президія: д-р Омелян Дерій — голова, Лев Подоляк — заступник і мґр Лідія Лемішка — секретар. По вичерпних звітах голови і членів уступаючої Екзекутиви та по речевій дискусії над звітами на внесок Контрольної Комісії (Василь Татчин) уділено абсолюторію уступаючій Екзекутиві та одноголосно вибрано Екзекутиву на нову каденцію в такому складі: д-р Дмитро Коструб'як — голова, ген. Петро Самутин — заступник голови, пані Ганна Самутин — секретар, Ярослава Зелинська — секретар анг. мови, інж. Богдан Саламаха — скарбник, д-р Юрій Криволап — культурно-освітній референт, Орест Поліщук — його заступник, інж. Остап Стельмах — організаційний референт, К. Баб'як — пресовий референт, проф. Петро Войтович — референт молоді, Теодор Кузьмів — його заступник, мґр Володимир Романовський — референт зв'язків, Василь Корж — господар і архівар, мґр Лідія Лемішка, Данило Пісецький, Теодор Хай, д-р Микола Ласійчук, Андрій Чорний, д-р Андрій Раставецький — члени. Контрольна Комісія: д-р Андрій Лемішка, Лев Подоляк, Богдан Мельник. Товариський Суд: д-р Омелян Дерій, інж. Осип Зінкевич і Антін Траска. На Зборах був приявний делеґат Централі УККА д-р Володимир Душник, який говорив про пророблену корисну для української справи роботу УККА та закликав до єдности, бо в об'єднанні всіх конструтивних сил лежить успіх у здійснюванні цих великих завдань, які має перед собою УККА.

Приявні на Зборах одержали нове, з черги третє число „Балтиморських Вістей УККА''.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ У КЛІВЛЕНДІ ВШАНОВУЄ І. ФРАНКА

Клівленд, Ог. — У суботу 27 травня в Пластовому Домі тут відбудеться, з ініціятиви Українського Музею-Архіву, вшанування пам'яті Івана Франка з нагоди 110-ї річниці народження Каменяра. Головною атракцією святкування буде відслонення скульптурного портрету Івана Франка, виконаного сл. п. скульптуром Сергієм Литвиненком. Крім того, в суботу й неділю там триватиме виставка творів, картин, значків тощо, пов'язаних з Іваном Франком.

КОНЦЕРТ-ПЕРЕГЛЯД УЧНІВ УМІ

Ню Йорк. — Концерт визначних учнів УМІ відбувся 21 травня в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку. Це був концерт-перегляд частини найкращих учнів УМІ. Виступали учні шкіл: Ню Йорк, Бруклин, Нюарк, Ню Гевен і Трентон. По закінченню програми, в якій були фортепіянові, скрипкові і чельові точки, професор Ратґерс-університету д-р Кароль висловив подив для культурної, цінної праці і високого рівня навчання УМІ.

РОЗПОЧАЛАСЬ МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА У ВАШИНҐТОНСЬКОМУ СКВЕРІ

Ню Йорк. — Дня 26 травня тут розпочалась двотижнева Мистецька Виставка під голим небом на долині Ню Йорку, в районі Ґрінвіч Виледжу, біля 5-ої і 9-ї вулиць, у якій цього року беруть участь понад 800 мистців. Від українців на ній виставляють П. Полюга — малярські праці та К. Шонк-Русич — емалії, в тому й на українську тематику, а деякі речі з прикладного чи ужиткового мистецтва. У попередніх роках Константин Шонк-Русич здобув на таких виставках першу і другу нагороди за свої емалії.

● У Західньому Берліні відбудеться у вересні цього року мистецький фестиваль, на якому мали виступати також різні мистецькі ансамблі, театральні, концертові й балетні — з різних комуністичних країн. Але Чехословаччина й Польща вже відкликали свою участь — мабуть під натиском збоку Москви, яка підтримує Східню Німеччину в тому, щоб не „брататися'' з Західньою Німеччиною, поки вона не прийме політичних комуністичних вимог — визнання Східньої Німеччини, згоду на безатомову смугу в середній Европі, зменшення свого війська і т. п.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Замаскована позиція Москви

Найвиразніше становище супроти гострої кризи на Середньому Сході зайняли З'єднані Держави. Заява президента Джансона про „тверде зобов'язання" ЗДА щодо „політичної незалежности" та „територіяльної непорушности" існуючих на Середньому Сході держав настільки рішуча, що трудно уявити, щоб ЗДА могли байдуже приглядатись вибухові війни, ціллю якої була б ліквідація Ізраїлю. Становище Британії і Франції також ясне: вони не хочуть війни на Середньому Сході, але й не будуть боронити Ізраїлю. Становище Москви неясне, масковане.

Москва ніби „проти війни" і „за мир", але оскаржує тільки одну сторону — Ізраїль, прозоро натякаючи, що це ніби Америка підштовхнула його до протиарабських актів. Совєти не відгукнулись на пропозицію де Голля скликати конференцію чотирьох держав у цій справі, не виявили вдоволення з скликання засідання Ради Безпеки ОН і не погодились на „консультації" на терені ОН чи поза ними. Очевидячки, Москва назверх приймає позу обсерватора, потягаючи за кулісами за шнурок Єгипет і Сирію.

А втім, такий рішучий противник Москви, як американський коментатор Едгар А. Маврер, схиляється до погляду, що Москва дійсно війни тепер не хоче, свідома своїх двох найбільших внутрішніх труднощів: хронічної господарської кризи з щораз голоснішими вимогами громадян забезпечити їх предметами першої потреби та вищим життьовим стандартом, і зростаючого ферменту в інтелектуальних колах, із щораз більшою відвагою підсовєтських інтелектуалів. Маврер твердить, що „совєтська тиранія вперше від часу револьти Троцького проти Сталіна в 1920-их рр. знаходиться у поважній небезпеці", і що виходом з неї є або дальші й дальші поступки, які зліквідують однопартійну систему, або масові репресії сталінського типу.

Однак, цей американський публіцист не бере на увагу імперативів комуністичної догми про сіяння заколоту у світі та догми совєтської закордонної політики — робити труднощі Америці. Арабський світ потрібний Москві тільки як знаряддя, але не виключене, що Москва рішила цим знаряддям покористуватися тепер задля створення нового В'єтнаму на Середньому Сході, з активною участю в ньому Америки та з шансами нової мобілізації совєтської і світової „миролюбної" опінії проти Америки.

„Дружба народів"

Слово „дружба", здається, одне з найкращих слів у мові народів світу, взагалі в людському словнику. Ще більшого значення набирає воно, коли йдеться про дружбу між народами. Але, як і кожне поняття, його можна трактувати по-різному.

У багатьох „республіках" Совєтського Союзу нині відбуваються свята, семінари, конференції, присвячені дружбі народів, чи, висловлюючись мовою совєтської преси, „торжеству ленінської національної політики". Всі ці святкування і семінари, „тижні дружби народів" організуються згори, з наказу влади, бо важко повірити, щоб на „Тиждень дружби народів" у Львові з власної ініціятиви прибули аж 1 200 пропаґандистів та представників різних совєтських республік. Семінар тривав цілий тиждень, а розпочався він клятвою учасників біля пам'ятника Ленінові та їхньою заявою, що будуть і надалі вірні його заповітам. Одна з доповідей на тому семінарі мала назву „Історичні корені дружби українського і російського народів". Ще яскравіше розкривається тенденція таких святкувань, семінарів і тижнів у випадку з нашою зеленою Буковиною: там недавно відбулось показове „Свято російської культури" . . .

Звичайно, про воду говорить той, хто хоче пити. Влаштовування спеціяльних святкувань, „наукових конференцій" і „тижнів дружби народів" в Україні виявляють той факт, що відсутність справжньої дружби комуністична партія хоче заповнити маніфестаційними заявами і клятвами, намагаючись при тому переконувати український народ, що Росія — це щось необхідне для України, що російська культура — це культура найвища та що українці повинні, ба мусять, любити росіян.

Накидання волі одного народу іншому, а тим більше чужої мови й культури ніяк не можуть сприяти почуттю дружби. Про яку дружбу може бути мова між колонією і колонізатором, між загарбаним і загарбником, хоч би якими інтернаціоналістичними гаслами те загарбання не прикривалось! З втратою віри у комуністичне вчення серед мас населення Совєтського Союзу втрачається багато тих „ідеалів", якими Москва дотепер оперувала. Народи, перестаючи вірити в „загірні комуни", бачать, що СССР — це лише імперія. Тому Кремль б'є у дзвін фальшивої дружби. Але силувана дружба не є жадною дружбою.

Богдан Галайчук

ДО МОСКВИ ІЗ СКАРГОЮ ПРОТИ КАСТРА

Буенос Айрес. — Це не анекдот, а факт, що його принесла Асошієйтед Прес 19 травня: кілька латиноамериканських урядів, між ними венесуельський, хотіли просити Москву вплинути на свого кубинського сателіта, щоб припинив субверсивну акцію.

Читачі пам'ятають, яким шляхом Венесуеля дійшла до того парадоксу. Президент Леоні проявив менше критицизму, ніж його попередник Бетанкурт, і тому, давши себе вманеврувати в мехіканськo - чілійський фарватер, відкинув арґентинський проєкт протисубверсивної співпраці в рамах ОАС. Терористична офензива пригадала йому, що його країна не так далеко знаходиться від Куби, як Чіле, і не така імунізована проти субверсії, як напівтоталітарний мехіканський режим. А що амбіція не дозволила йому визнати помилку — почав гарячково шукати іншого виходу.

Конкретно, венесуельський уряд взяв до уваги протикубинську реакцію не лише в реґіональній площині ОАС, але й у світовій площині ОН і в, сказати б, підреґіональній — країн, що лежать над Карібським морем.

Після одночасного вибуху тероризму у Венесуелі й Колюмбії, виринула ідея двобічної співпраці, обмеженої цими двома державами. Коли ж венесуельці переловили 12 травня кубинський десант, а кубинська компартія проголосила себе відповідальною за нього, зродилася ідея патрулювати кубинські води морськими силами держав, що лежать довкола Карібського моря. Ідея гарна, але, щоб її здійснити, треба, щоб ті держави прийняли її і — мали відповідні засоби.

На 3-ій Надзвичайній Міжамериканській конференції 22 лютого за арґентинський проєкт голосували лише Сальвадор та Нікараґва; Панама стрималась від голосування, а Ґватемаля, Коста Ріка й Домініканська Республіка голосували проти, вважаючи, що для прийняття проєкту необхідна однодумність, тобто голосували не проти самого проєкту, а проти розбиття, яке сторпедувало б ратифікацію реформи Хартії ОАС.

Таким чином можна прийняти, що до збірної протикастрівської акції засадничо готові всі держави Центральної Америки та Домініканська Республіка, правдоподібно теж Гаїті. З двох держав, які гостро поборювали протикастрівську співпрацю 22 січня, Венесуеля, як відомо, змінила думку, а остаточна постава Колюмбії покищо невідома.

З вичислених держав три навіть дали доказ готовости до збройної співпраці у поборюванні субверсії, виславши у 1965 р. збройні сили до Санто Домінґо. Конкретно, Гондурас вислав 250 вояків, Нікараґва — 158, Коста Ріка — 20. Ці цифри дають уявлення про практичні можливості середньоамериканських армій, і на тій основі можна уявити собі їхній морський потенціял.

Як виходить з коментаря Юнайтед Прес з 17-го травня, лише Венесуеля, Колюмбія та Мехіко мають морські сили, здатні патрулювати кубинські води. Можливо, що Колюмбія рішиться на висилку своєї фльоти, але про Мехіко шкода мріяти. Операція була б можлива хіба при співпраці фльоти ЗДА, які також лежать над Карібським морем, але тоді набрала б вона „імперіялістичного" посмаку.

Що венесуельська ідея акції на світовому форумі не грішить реалізмом, вказали ми у „Свободі" ще з 23-го березня: „Коли йдеться про обвинувачення перед ОН, то хіба можемо побажати венесуельському урядові успіхів перед тим трибуналом, у якому сидять СССР, УССР, БССР, всі „народні демократії", Ґвінея, Альжир". Врешті - решт доглупався до того венесуельський уряд, як виходить з наведеної телеграми з 17 травня. Свіжоспечені державні мужі — азійські та, зокрема, африканські — дивляться на міжнародну політику крізь спрощену схему імперіялізм - протиімперіялізм. Раз Кастро, мовляв, поборює імперіялістів з Волл Стріту, значить він протиімперіяліст, такий самий, як ми, тому заслуговує на нашу моральну підтримку.

Раз венесуельський уряд має такі сумніви щодо постави азійських та африканських членів ОН, тим більше можна було б думати, матиме їх щодо комуністичних членів. Дивним дивом, виходить що ні: він прийшов до висновку, що краще обвинуватити Кубу не перед ОН, а перед... Москвою. І телеграма Асошієйтед Прес з 19 травня навіть передає хід думок, який довів венесуельський уряд до такого висновку. Москва, мовляв, уникає напруження із західнім світом і поширює дипломатичні та торговельні взаємини з Латинською Америкою. Тому треба вказати Москві, на яку шкоду наражає її кастрівська субверсивна акція, і вона закличе Кастра до порядку.

Куба належить до найбільш дефіцитових совєтських підприємств, і тому його директор Кастро сидить у совєтській кишені. Але з другого боку, надто виразний вияв залежности від Москви, зокрема припинення підривної акції, підкосило б Кастра в очах Латинської Америки, як лідера революції. Годі уявити собі, щоб Кастро пішов на це і задовольнився совєтською синекурою, як східньонімецький Ульбріхт. Притиснений до муру, він показав би кігті так, як показав їх Хрущову, коли той упокорив його в жовтні 1962, договорюючись безпосередньо з Кеннеді.

Надзвичайно спрощені заложення венесуельського пляну — у совєтській політиці власного інтересу, так, як її інтерпретують у Каракасі. Наївно уявляти собі, що Москва готова продати перспективу латиноамериканської революції за миску сочевиці, тобто за економічні користі, які приносить торгівля з Латинською Америкою. Поширення дипломатичних взаємин — річ приманлива, але воно не є самоціллю: совєтські амбасади цінні, якщо вони можуть бути вогнищами субверсії. Москва воліла би залишити субверсію Кастрові, щоб могти зберігати позірну коректність супроти латиноамериканських урядів. Та коли годі погодити ці два об'єктиви, коли китайська пропаґанда таврує цю коректність як зраду світової революції, Москва не вагається пожертвувати дипломатичні вартості на „революційному жертівнику". Зробила вона це у січні минулого року, коли її віцепрем'єр Рашідов обіцяв на гаванському Триконтинентальному Конґресі совєтську поміч для „рухів національного визволення".

Москва відповіла, ще поки зредаґовано той акт обвинувачення, і відповіла так, як можна було сподіватися. 21 травня, тобто через два дні після появи тої незвичайної ідеї, вміщено у „Правді" статтю, яка потверджує обіцянку Рашідова: СССР допоможе „латиноамериканським патріотам, які воюють проти американського імперіялізму та місцевих реакційних кол".

А. Орел

„ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ" ЧИ ТІНЬ СУЧАСНОГО ДЕРЖИМОРДИ

(3)

Людина, що все своє життя перебуває серед природи, у близьких стосунках з нею, що спостерігає щодня природне життя, не може уявити це природне довкілля інакше, як повсякчасне творіння. А раз у природі триває повсякчасно творчий процес, то це значить, що вона не тільки видна речовина, річ, а й невидний дух. І той всюдисущий дух керує всіма явищами життя, довколишнього світу, як і предметами та людьми. Він, цей дух, не залежить від тілесної природи, він активний, але, відповідно до речей, явищ і людей, він буває добрий або недоброзичливий. Серед людей є такі особи, що здібні ставати за посередників між духами й людьми. Це ворожки, відьми, мольфари.

Автор повісти, перебуваючи на Гуцульщині, дослідив залишки анімістичного світогляду й показав їх в образах. Його геніяльна проникливість у глибінь віків, його уява така багата, що в повісті перед очима читача дійсно перебігають тіні отих забутих, таких далеких і відмінних від сучасної людини предків, немов живі. А разом і та одуховлена природа. Все в природі має душу, все живе. Гаджуги кивають галузками, як ведмідь лабами, смереки спускають свій сум у Черемош, хлопець повідає матері, про що ганькає каня, з чого постала зозуля. Мати позирає на нього непевно: „може воно до нього говорить?" На світі панує нечиста сила — арідник (злий дух), він править усім; у лісі повно лісовиків, що пасуть маржинку, оленів, зайців і сарн; блукає веселий чугайстир, що кожного зустрічного одразу запросить до танцю, але ловить і роздирає нявки; в лісі живе голос сокири (звичайно, не окупантської, що винищила карпатські ліси — прим. склад.). Малий Іван умів віднайти одален, матриган, підойму, він знає, що на диких недеях (верхах гір) нявки розводять безконечні танки, а по скелях ховається щезник; Іван може розповісти про русалок, що погідної днини виходять з води на берег, щоб співати пісень, вигадувати байки й молитви, також про потопельників, які по заході сонця сушать своє бліде тіло на каменях у річці. Скелі, ліси, провалля, хати, загороди заповнили злі духи. Вони — учасники всього життя людини від народження до смерти. Адже при народженні Івана, коли повитуха забула належно сокотитися, хитра бісиця вхопила дитину, а замість неї поклала своє бішеня. Такий здогад має стривожена мати, бачачи, що Іван не такий, як інші діти: він усе плакав, кричав по ночах, дивився на неню таким глибоким старечомудрим поглядом, що мати в тривозі відвертала від нього очі. Увесь світ — казка, загадка, повна чудес, таємнича, страшна, цікава. Гори наповнені сумом тіней, що стирають усміщку царинок. Повість показує глибинний, іраціональний світ. До того в його українській самобутній інтерпретації.

Українська самобутність — це те, чого окупант не може стерпіти. Тому він навіть не дозволив, щоб у назві фільму щось говорило про українськість. Фільм названо в підзаголовку „З життя Карпат", тобто розумій „фавни й фльори". Дійсно, в повісті тієї фавни й фльори досить. І та фавна дуже фантастична, оригінальна, самобутньо українська. Де ж іще, в якого народу є такі щезники, чугайстри, нявки, що в них на спині немає ні шкіре, ні ребер, і видно всі нутрощі, як б'ється серце? Де є такий арідник, що все може; все, що є зроблене, як машини, земля, гори — все це його робота, він усе вміє, тоді як Бог усе знає, але нічого не може робити, лише викрадає в арідника його винаходи й передає людині.

Але все, що є в українському мистецтві самобутнє, то кістка в горлі окупантові. І ми бачимо, що іраціональний світ вилучений із фільму.

Але вернімось до людей повісти, наведемо характеристичні риси їх, щоб яскравіше було видно, як відбігає від повісти фільм і з якої тенденції. В повісті виступають два великі роди, заможні й дуже поважні: Гутенюки й Палійчуки. Всі вони, сказано в повісті, побожні, любили ходити до церкви, особливо на храм. Там можна побачитися з далеким родом, що осівся по околишніх селах, та й траплялася нагода віддячити Гутенюкам за смерть Василеву та за ту кров, що не раз чурила з Палійчуків. Коли вони (Палійчуки) збирались на храм, то витягалось найкраще лудіне (одяг), нові крашениці, писані кептарі, череси й табівки, багато набивані цвяхом, дротяні запаски, черлені хустки шовкові і навіть пишна та білосніжна гугля, яку мати обережно несла на цівку через плече. Іван теж діставав нову кресаню і довгу дзьобню, що била його по ногах. Сідлались коні, і сутічками, зеленим верхом ішов пишний похід та закосичував плай, гейби червоним маком. Тут, як бачимо, підкреслено заможність та статечність роду Палійчуків. Ці два моменти в повісті: два заможні, поважні роди й їх смертельна кривава взаємоненависть і ворожнеча, аж до повсякчасної кривавої помсти, що й скінчилася загибіллю в останній бійці Палійчука, — ці два моменти повісти не тільки зіґноровані в фільмі, а навіть зогиджені.

Звідки та заклята ворожнеча? Згідно з ідейним задумом повісти та ворожнеча виходить з іраціональних причин; як же може бути інакше в цьому наповненому ворожих людині іраціональних істот світі? Не може збагнути людина цієї причини. Так у повісті й сказано: „Це була стара ворожнеча між їхнім родом (Палійчуків) і родом Гутенюків. Хоч усі в родині кипіли злістю й завзяттям на той диявольський рід, але ніхто не міг докладно розказати Іванові, звідки пішла ворожнеча. Він (Іван) теж горів бажанням помститись і хапався за тatову бартку, важку ще для нього, готовий кинутися в бій". І цю іраціональність причини ворожнечі змальовано геніяльним мазком у діялозі двох дітей ворожих родів під час останньої битви. Іван у розпалі битви побачив дівча, що стояло під возом, тремтіло. Розмахнувсь і вдарив в обличчя. За кілька хвилин діти вже помирились. Іван надувся: „Я вже щезника бачив". Марічка неймовірно подивилась на нього:

— А нащо ж ти б'єш си?

— А ти нащо коло воза стояла?

Ось усе пояснення причини ворожнечі.

Погляньмо ж, що зробив фільм із цього ідейного задуму повісти. За цензурованим і інспірованим від окупантської цензури фільмом, рід Палійчуків — це звичайні незаможники. Рід Гутенюків — глитаї. Глитай, визискувач, звичайно, вхожий до церкви як лицемір і святенник. Ось відбувається в церкві Богослужба. Багатій-визискувач Гутенюк підходить до столу, на якому накидано гору мідяків; гордо кидає глитай Гутенюк на цю гору злидарських мідяків свого срібного карбованця. І тут незаможник Палійчук не витримує такої клясової наруги глитая з незаможників і на всю церкву кидає клясово свідому репліку на його адресу: „Богові гроші кидає, а з людини душу виймає". Враз вибухає гнівом несамовитої клясової ненависти клясово свідомий Гутенюк. Вмить увесь рід глитайський кидається на Палійчуків.

З НАШИХ БУДНІВ

ВІДЧУЖЕНЕ ПОКОЛІННЯ

Наші дорогі бітніки, коби здорові були, задивували світ черговим своїм чудацтвом: з деякого часу стали носити . . . дзвіночки на шиї, так само хлопці, як і дівчата, хоч їх тепер ніяк не відрізниш одне від другого ані по одязі, ані по фризурі, вже й не згадуючи за такий пережиток XIX сторіччя, як товариські манери.

Якось воно, знаєте, моторошно робиться, коли углеідиш перед собою в ресторані чи в автобусі таку дивну, „відчужену", ніби безстатеву істоту, а радше сновиду з непритомними очима, яка зумисне ворушить шиєю, щоб теліпався дзвінок, на ній завішений. . . Не ображаючи людини з великого чи малого „л", яка так чи так рахується Божим створінням, чомусь мені в цьому місці пригадується, як то в Старім Краю чіпали дзвіночок на шию, — перепрошуючи ваші чесні голови, — корові або козі чи там бичкові-півторачкові, щоб не загубився на паші.

Якщо загублена ґенерація з Ґрініч Вілледжу маніфестує в такий своєрідний поворот до пасторальних часів, до первісности обичаїв, звертається фронтом до матері-природи, то це явище, як кажуть наші публіцисти, наскрізь позитивне, похвальне. Алеж може бути інакше. . . Може бренькання і тілінькання почеплених на їх шиях дзвіночків символізує повну й безнадійну загубленість цих молодих людей у чужому і ворожому їм світі, цілковиту відчуженість від нього? . .

Якраз на тему тієї відчужености, чи більш по-вченому сказавши, „алієнації", доповідали недавно в Літературно-Мистецькому клюбі в Ню Йорку три молоді, модерні наші філософи, колеґи Хруцький, Одайник і Кейс. Пробували хлопці сказати нове слово істини братам незрячим – гречкосіям, тобто старшій ґенерації, хотіли нав'язати з нею діялог на таку закручену тему, як екзистенціоналізм, — але не дуже то вийшла їм ця штука. . .

Як не толкували, як не вияснили клюбовій публіці концепцій осамітнення, бездомности, нудоти, абсурдности існування, як не покликалися у своїх висновках на таких божків нової віри (що базується на безвір'ї), як Сартр та Кам'ю, — „шлюсефект" цієї інтересної лекції був такий, що один літній, заслужений учасник Визвольних Змагань сказав під час дискусії піднесеним голосом:

— Знаємо вас, панове-відчуженці! Ваша філософія — нам не новина! Вже тристачотириста років тому відчужились від українського народу наше боярство і шляхта! Одні стали рабами-підніжками Москви, другі — варшавським сміттям! Вам, на жаль, як виходить, усміхається подібна історична роля: відчуженість від української політичної еміґрації!

Для ясности і щоб не ширилося жадне баламутство, хочемо в цьому місці підкреслити, що цвіт молодої ґенерації українського роду покищо парадує по Другій евеню в Ню Йорку без дзвіночків на шиї . . .

Ікер

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

РОДИННА ХРОНІКА З ЖИТТЯ ПОДІЛЬСЬКОГО ДУХІВНИЦТВА МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Частина друга.

ПРІСЯ

(19)

Смеркало. Прийшла Настя спитати, що зварити на вечерю. Аж чують, що хтось під ворітьми спинився. За хвильку тихо відчинились двері і увійшов пан Яблонський. Низько вклонився і запитав:

— Чи смію з милостивою панею говорити?

Запросила його Пріся до покою та й каже:

— От приходите ви, пане Яблонський, саме вчас. Віддала я дітей до школи і гадаю, як тепер свої справи залагодити. Тож хотіла б почути доброї ради від розумної людини, як маю своє майно розпродати, щоб собі десь яку хатину придбати.

— Пані! Милостива пані! Не смів би цього тепер казати, але коли йде річ про панину майбутність, то, благаю, дозвольте мені про вас та про ваших дітей старатися. Для мене буде найбільшим щастям, щоб моя хата була вашою хатою, щоб милостива пані була в тій хаті панею, а я вірним слугою. Як Бога кохаю, з першої хвилини, як побачив милостиву пані, то зразу собі подумав: от власне таку жіночку все собі мріяв вишукати . . .

Звичайно, тепер не час про це говорити, але мусів сказати тому, щоб пані не купувала собі хати та не журилася майбутнім. Пані мене знають, що на мою честь, на моє слово можна сполягати. Прошу тепер тільки дати мені надію, що пані мені не відмовить.

— Мій добрий пане Яблонський, — сказала Пріся, — вірте мені, що я ціню ваше почуття, ваше слово, вашу ласкаву пропозицію і прошу мені вірити, що все те радо прийняла б, бо пан мені завжди подобався. Але це все могло б бути якби ми зустрілися з вами тоді, колиб я була панною. Але я маю мужа тепер і вовіки. Як на цьому світі, так і на тому, маю належати до нього. Ви віруючий християнин, і мусите зрозуміти. Вибачте, якщо вас це вражає. Знаю, що не легко вам було рішитися на такий крок, я ж православна. Тим більше ціню, тим більше поважаю вас і збережу на все життя найліпший спогад про вас, як про дійсно шляхетну людину, від якої зазнала немало добра та уваги.

Встала.

Встав і Яблонський. Низько вклонився і, стоячи вже в дверях, схвильовано промовив:

— Милостива пані, всі ваші господарські та маєткові справи буду вважати своїм приємним обов'язком полагодити в найближчому часі. Чекаю на ваші ласкаві розпорядження.

Не встигла Пріся подякувати, як постать Яблонського зникла, а за хвилину почувся швидкий тупіт кінських копит.

Пріся була схвильована. Знала, який добрий цей пан, знала, що він чесно старався б і про неї і про її дітей, але ні на хвилину не припускала навіть думки, що могла б поступити інакше.

Не встигла Пріся ще на щось рішитись, як приїхав до неї шваґер о. Монастирський, чоловік її старшої сестри Домці.

З родиною Монастирських усі Савинецькі були завжди в найліпших відносинах. Хоч сестра Домця вже давно померла, але залишила доньку Лідю, дуже милу дівчинку, яку всі любили, і часто хтось із сестер Домці приїздив до вдівця Монастирського, щоб хоч трохи заопікуватися дівчинкою та доглянути жіночим оком за господарством. Тепер Лідя вже виросла і віддалася, а шваґер Монастирський чувся дуже самотнім на своїй великій та багатій парафії. Довідавшись, що Пріся овдовіла, вирішив запросити її назавжди до себе, щоб господарювала по-своєму, як сама хоче, а він буде радий, що є жива душа в хаті, та й дітям її буде радий. З тим і приїхав, щоб таки зараз забрати Прісю з собою.

Пріся дякувала, але казала, що вона воліє господарювати на своєму, для своїх дітей, і просила о. Монастирського підшукати для неї в найближчому повітовому місті якийнебудь дімок з садибою, де могла б жити з малого господарства.

Як не вмовляв її шваґер, що то не є діло жіноче самій, без чоловіка, справувати господарство, що буде мати всякі клопоти, що скоро переконається, що не зможе вижити з малого господарства, як би тяжко не працювала, що за один-два роки побачить, що буде біда, — Пріся твердо стояла на своєму.

— Милий мій шваґре, прошу не гніватися на мене, але скажу вам поправді, що у вас я не чулась би вільною у своїх видатках. Подумайте тільки — Наталя доростає. Треба буде купувати для неї якесь ліпше вбрання, а незабаром треба думати й про посаг, та й для Петруші треба чобітки, то якусь книжечку або зошит. Не можу я то все з вас тягнути та заглядати до вашої кишені. Стидалась би то робити.

— Ну, Прісю, ви мене навіть ображаєте! Чи то я вже такий злидар, що не стане мене на дівочі платячка та витребеньки? Чи то я вже такий скнара, що жалував би для хлопця чобітки чи щось інше? Це ж ясно, як білий день, що коли я вас запрошую, то тим самим беру на себе й опіку над вашими дітьми. Знаєте, що парафія у мене не бідна.

— То правда, що ви слава Богу, живете добре, але ви маєте свою власну доньку, а згодом прийдуть внуки, тоді може й пожалуєте, що мусите ще й про чужі діти дбати. А крім того всього ми, савинецькі дівчата, найбільше важимо собі незалежність. Як буде, так буде, але своя рука — владика, що схочу, те й зроблю.

— Ну, то відомо, що савинецька вдача завзята та вперта. А накінець, кажу вам то, Прісенько, до розуму: пам'ятайте, що як тепер, так і завжди буду радо бачити вас у своїй хаті разом з вашими дітьми.

На тому мова скінчилася, і о. Монастирський згодився, що як Пріся так дуже настоює, то він поїде до повітового міста та й розпитається про дім на продаж. Сказав навіть, що тепер, по знесенні кріпацтва, пани збідніли і радо продають своє майно та їдуть до Польщі, отже, можливо, дасться щось напитати. Але на дім треба чимало грошей.

Пріся міркувала, що як продасть добре худобу і ціле господарство, то напевно зможе купити скромну хату.

Поїхав о. Монастирський до сусіднього повітового міста Літина. Питався жидів, посередників, ґендлярів, факторів. На продаж було всього досить, але майже все непідходяще: або великі, дорогі панські будинки з численними службами, стайнями, теплицями, де сама жінка без челяді не могла б собі дати ради, або малі міщанські хати, такі мізерні, що шкода на то й дивитися, і ціна на ті малі була порівняно висока. Де там для Прісі! Пріся звикла тягнутися до панських способів життя, куди ж її дати до такої халупи?

(Далі буде)

ЗВЕРНЕННЯ

УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Вельмишановні Громадяни і Громадянки!

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки на травневих нарадах однодушно схвалила звернутися до Вас, Вельмишановні Громадяни і Громадянки в ЗДА, з гарячим закликом посилити та приспішити збірку Національного Датку на Український Народний Фонд на 1967 рік, який є єдиною фінансовою основою діяльности й існування УККА. Ми вдячні Вам за Ваші щедрі датки в минулих роках, а зокрема в останньому, 1966-му, році, але всеж цей виїмковий рік вимагає куди більших наших пожертв.

Ми глибоко ввійшли в другу третину цього важливого року, року 50-річчя початку Української Національної Революції, яка довела до віднови Української Державности, року 25-річчя Української Повстанчої Армії, та врешті року Першого Світового Конгресу Вільних Українців. Великі роковини й великі пляни й задуми вимагають великих видатків, а ці, в свою чергу, вимагають великих пожертв.

До щорічних наших, майже традиційних, акцій приходять в цім році нові акції підготовки і переведення Світового Конгресу Вільних Українців, і ми прохаємо Вас не тільки скласти Ваші дотеперішні пожертви, але їх видатно збільшити та, що також дуже важливе, приспішити. Ось вже незабаром прийде гаряче літо, а за ним таке природне сповільнення нашої особистої та громадської активности. Ще перед літом сповнім свою повинність супроти нашої центральної, репрезентативної установи й то сповнім негайно.

Тому кличемо Вас усіх, — приспішіть зложення Вашого Національного Датку в цім році. Підвищіть його, бо традиційна десятка, яку складаємо на протязі 25-ти років, тепер не відповідає ні нашій спроможності, ні потребам Українського Конгресового Комітету Америки. Ставайте масово членами наших „Конгресових Клюбів" із датком 25 долярів чи вищим та, якщо Вам час і здоров'я дозволять, не тільки зложіть свій даток, але також допоможіть своєму Відділові УККА зібрати від інших їхній даток. Це дасть Вам почуття добре сповненого громадського обов'язку, а Українському Конгресовому Комітетові дозволить краще, як в минулих роках, виконати свої відповідальні завдання.

Для Вашої інформації подаємо, що, згідно з рішенням Департаменту Фінансів у Вашингтоні, Відділ Податкової Служби, з дня 19-го травня 1967 року, до числа: T:EP:EO:R:4 — EPL, Український Конгресовий Комітет Америки є звільнений від податків. Всі вплати Національного Датку, як і інші пожертви або записи, вплачені як до Централі, так і до Відділів УККА, можна подавати у Ваших податкових зізнаннях, як вплати на культурно-харитативні цілі.

З вірою і довір'ям дожидатимемо Вашого прихильного відгуку на цей наш Заклик.

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ
АМЕРИКИ

Травень 1967 року
Ню Йорк, Н. И.

Сан Франсіско, Каліф.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ РОКОВИНИ

19 березня українська громада святочно відзначила роковини Т. Г. Шевченка. Дбайливо підготована програма місцевим відділом УККА відбулася в залі Української Православної Церкви при 7-ій вулиці. Програмою, яка складалася з трьох частин, проводив орг. референт п. И. Кладко.

У мистецькій програмі перший раз виступали два хори: Хор зорганізований відділом УККА мішаний, та жіночий хор Української Православної Церкви, обидва хори під керівництвом пані А. Наріжної. Відкрив академію голова відділу УККА М. Цар. Він підчеркнув значення творчости поета на розбудження національної свідомости народніх мас.

В першій частині програми були такі точки: виступ мішаного хору, який виконав „Заповіт". П-на М. Черепенко відчитала життєпис Т. Шевченка, а Ірена Малейко деклямувала чутливо вірш „Мені однаково". Святкову доповідь відчитав пан Шавлач. Він вказав на велетенську ролю поета в поширенні національної свідомости і в пробудженні українського народу до самостійного життя. Жіночий хор виконав пісні: „Зоре моя вечірная" (слова Т. Шевченка) та „Село". З деклямаціями виступали: Івась Кісь, („Мені тринадцятий минало"), Марта Косович вміло деклямувала „Минають дні минають ночі", а завершенням дітючих деклямацій була деклямація вірша „За думою дума", який взірцево виконала наймолодша з деклAматорів Ляриса Шулежко. Мішаний хор виконав пісню „Реве та стогне Дніпр широкий", пані Д. Черепенко, М. Черепенко та В. Біда відчитали уривки з поеми Т. Г. Шевченка „Причинна", Пані А. Наріжна і В. Шавлаш відспівали дует „О Боже мій, Боже" при акомпаніяменті проф. музичної школи Е. Маслюка. Закінчено свято відспіванням українського національного гимну. В святі взяла участь вся українська громада міста Сан Франсіска та околиці. Присутні були захоплені виступом хорів, свято було успішне під кожним оглядом.

Я. Б.

Проф. д-р М. Міщенко перейшов важку операцію

Мінneаполіс, (мяд). — Наспіла вістка, що проф. д-р Михайло Міщенко, відомий лікар-психіятр і науковець, член багатьох українських та американських наукових і професійних установ важко захворів і в одному з більших шпиталів Північної Дакоти перейшов важку операцію ще 26-го квітня ц.р. Згідно з дальшими достовірними вістками проф. Міщенко видужує після складної операції, хоч і далі перебуває в лікарні під суворим доглядом.

Проф. д-р М. Міщенко, відомий фахівець і викладач певних ділянок психіятрії ще в Україні, останнім десятиріччям працював в одній із більших психіятричних лікарень Північної Дакоти. Має численні публікації в українській та американській фаховій літературі, є відомий серед українського, американського та канадійського наукового світу. Останніми роками його ім'я часто зустрічалося як доповідача на багатьох професійних з'їздах північно-американського континенту.

● **Паризький щоденник „Франс Суар"** старався дістати право передруку споминів Світлани Сталіни, які появляться в половині жовтня цього року у видавництві Гарпера в Ню Йорку. В цій справі приїздив до Ню Йорку представник того паризького видавництва, але його місія була невдачна. Зате він оприлюднив в „Франс Суар" статтю про смерть матері Світлани, Надежди Аллілуєви, дружини Сталіна, з якою Сталін познайомився був, як вона була секретаркою Леніна. Про ту смерть Аллілуєви по нинішній день кружляють різні версії.

Нюарк, Н. Дж.

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ КАРДИНАЛА ЙОСИФА

Українська громада Нюарку й околиці вшанувала святочним концертом Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого з приводу його світлих ювілеїв — 75-ліття народин і 50-ліття священства. Концерт відбувся 23 квітня в залі Ірвінгтон Гайскул в Ірвінгтоні при участі 600 осіб. В неділю в день концерту в місцевій церкві св. Івана Хрестителя відправлено Службу Божу в намірені Ювілята, на якій парох о. Лаптута виголосив відповідну проповідь, повну тепла й зрозуміння до великих задумів Ювілята, через якого, за словами проповідника „спливає Ласка Божа на нас усіх і на нашу Церкву, якщо будемо з нею співдіяти".

На сцені концертової залі видніло погруддя Голови нашої Церкви, Ювілята, в декорації ознак церковної влади, взорованої за „Благовісником".

Концерт започатковано кантатою А. Гнатишина „Привіт Кардиналові", виконаною хорами церковним і діточим. Слідували точки: вступне слово д-ра Р. Кравчука, голови місцевого Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій, англійська промова місцевого пароха впр. о. Д. Лаптути, В. Янова „Отче Наш" — збірна деклямація СУМА й Пласт-у. українська промова д-ра Гр. Лужницького, Фортепіянове сольо: „Баляда" Шопена й „Хорал" Барвінського у виконані Д. Гординської-Каранович. Церковний хор виконав три точки: М. Леонтовича „Почаївська Божа Мати", — соліст М. Кушнір, Д. Бортнянського „Сей День", А. Гнатишина „Богородице Діво", — солістка З. Бундзяк. На закінчення хори церковний і діточий відспівали Лисенка „Боже Великий Єдиний".

Цей Ювілейний Концерт був одною з найкращих імпрез у нашій громаді. Управа місцевого Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви, яка організувала цей святочний концерт, за моральною підтримкою впр. оо.: ігумена В. Красвського, пароха Д. Лаптути, Ю. Кочержука, М. Кравчука, І. Стухляка й Р. Боднара, які ввійшли до Почесного Комітету разом з 26-ма головами громадських організацій на чолі з головою Відділу УККА д-р В. Гуком, вповні вив'язалися зі своїх завдань.

Місцевий церковний хор і діточий хори, їх дириґент п. М. Добош, п-на М. Цибик (фортепіяновий супровід), п. Ю. Кононів (збірна деклямація), п. Ф. Луцишин (мистецьке оформлення сцени), здобули собі повне признання за надзвичайно вдалі виконання їхніх функцій, сповнених з почуттям окремого громадського й особистого зобов'язання до Великого Ювілята.

Василь Пасічняк

ЖАН ЛУЇ БАРРО ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

Один із найкращих сучасних театральних і кіноакторів Франції, режисер і театрознавець Жан Луї Барро, цьогорічний директор Театру Націй у Парижі, на запитання кореспондента під час зустрічі з пресою, чому в Театрі Націй не виступала ще ні разу Українська ССР, відповів: „Дирекція Театру Націй запрошує до участи окремі нації через амбасади тих націй; йому особливо було б дуже цікаво познайомитися з українським театральним мистецтвом, але він не може диктувати совєтській амбасаді, який театр і якої нації цього „Союзу" вона повинна вислати на виступи у Театрі Націй". Відповідь Жана Луї Барро навів тижневик „Шлях Перемоги" з 30 квітня, в інформації про Пресконференцію в Театрі Націй.

НАРАДИ ДИРЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЩАДНИЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

15-го травня відбулись тут Дирекційні Збори заслуженої Української Щадниці Ukrainian Savings & Loan Association при 1321 West Lindley Ave., на яких протягом півтори години вирішено такі громадські справи:

1. Приділено $5.000 як даток на закуплений дім Українських Ветеранів у Філядельфії.
2. Визначено $100 на видавничий фонд Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці.
3. Візвано всіх членів Дирекції та всіх членів Щадниці взяти участь в бенкеті 50-ліття відновлення Збройних Сил України, який відбудеться в суботу 3-го червня 1967 р. о год. 6-ій вечора в готелі Бенджамін Френклін при 9-ій і Честнат вулицях. На цьому бенкеті будуть роздані Пропам'ятні Відзнаки усім учасникам Збройних Сил України з 1917-21 років, а головну промову буде мати генерал майор американської армії Тома Р. Вайт, мол.
4. Прийнято запрошення від Міжнародної Ліґи Щадниць взяти участь в міжнародних зборах щадниць, які відбудуться в Мельбурґу в Австралії в 1968 р. — для пропаґанди українського імени.

Г.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА і БАТЬКА наших Дітей

бл. п.
інж. РОМАНА ЩЕСНЮКА
старшини УГА
буде відправлена
Служба Божа з Панахидою
у ВІВТОРОК, 30-го ТРАВНЯ 1967 РОКУ
о год. 8:30 ранку
в українській католицькій церкві Н.З.П.Д.М.
при вул. Мек. Дуґалл і Комор в Гемтремку,
про що повідомляє
горем прибита

дружина МАРІЯ з Дітьми

Замість квітів на могилу
св. п. ІВАНА ГНІДЯ
воїна УСС-ів
складаємо 10.00 долярів
на Інвалідів УСС

Родина МАТІВ

Вийшов з друку, багато ілюстрований
УЧЕБНИК РЕЛІГІЇ
для парафіяльних шкіл і побожної людности, під назвою: **„Короткий курс Богослужіння Української Православної Церкви".**
видання Кандидата Богословія **Протоєрея Василя Булавки.** Учебник цей, провірений Його Блаженством Митрополим ІОАНОМ і одобрений Архиєпископом Михаїлом і Доктором Богословія Протопресвітером Семіоном Гаюком. Ціна екземпляра 80 центів. Набувати у **Rev. Wasyly Bulawka,**
6008 Corter Avenue
Baltimore, Md.

На яхті у весняну ніч

ПО РІЦІ HUDSON, ПІД ЗОРЯНИМ НЕБОМ
ПІД ЗВУКИ А. ШУЛЯ ОРКЕСТРИ

в суботу, 3-го червня 1967 р.

МОРСЬКИЙ БАЛЬ

ПЛ. КУРЕНІВ „ЧОРНОМОРЦІ" і „ШОСТОКРИЛІ", НА ВЕЛИКОМУ, ВІДНОВЛЕНОМУ ЯХТІ "SS CITY OF KEANSBURG". ПОЧ. 7:15 ВЕЧ.

У ПРИСТАНІ BATTERY PARK у SOUTH FERRY в НЮ ЙОРКУ. 8:30 ВЕЧІР ТОЧНО ЯХТ ВІДЧАЛЮЄ У ПЛАВБУ. БУФЕТ і НАПИТКИ.

Квитки: $6.00, $4.00 від студентів, у АРКА, ЕКО і при вступі.

В суботу, 3-го червня 1967 року

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

45-РІЧЧЯ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ,
48-РІЧЧЯ СВЯЩЕНСТВА і 25-РІЧЧЯ ЄПИСКОПСЬКОГО СЛУЖІННЯ В УАПЦ

ЙОГО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВА,
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШОГО ВЛАДИКИ

АРХИЄПИСКОПА ГРИГОРІЯ

Зверхника Української Автокефальної Православної Церкви.

Урочисту Службу Божу

в СОБОРІ СЕРБСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
(25 вулиця між Бродвей і 6-та Аве., Мангеттен)

— відправить —

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА

Архиєпископ Григорій

у співслужінні ДУХОВЕНСТВА

Початок Літургії о 11-ій годині ранку.

Після Літургії – МОЛОБЕНЬ за здоров'я Владики і ПАНАХИДА ма спокій душ бл. п. МИТРОПОЛИТІВ КИЇВСЬКИХ і всієї України ВАСИЛЯ і МИКОЛАЯ та всіх Вірних УАПЦ, що життя своє поклали на службі Церкві й Україні.

Після Служби Божої

Ювілейна Академія

в залі Сербської Православної Церкви, що міститься поруч Собору у церковному подвір'ї.

На Академії доповідь прот. проф. о. Ігоря Губаржевського: „Відродження Української Автокефальної Православної Церкви і духово-національне значення цієї події".

Свящ. о. Іван Гриценко: „Особисті спогади про Митрополита Василя".

Урочистості закінчуться ПРИЙНЯТТЯМ на честь Владики Архиєпископа ГРИГОРІЯ — Спільна Трапеза в залі Сербської Православної Церкви.

У день відзначення 45-річчя відродження УАПЦ буде скомпонована спеціяльна виставка, присвячена цій події.

Будемо раді вітати на Богослуженні і на Академії всіх Українців, що побажають взяти участь у зазначених урочистостях.

З любов'ю у Христі:

Протопресвітер Ігор Губаржевський
Настоятель Парафії Святого Арх. Михаїла в Ню Йорку

За Парафіяльну Раду:
З. Туркало — Голова Ради
П. Байбак — Секретар Ради

В СИРАКЮЗАХ, Н. И. В СИРАКЮЗАХ, Н. И.
University Regent Theatre, 820 E. Genese. Tel. GR 6-4536
ПРЕМ'ЄРА — ЛИШ ОДИН ДЕНЬ!!!
Неділя, 4-го чертня 1967 р. — п'ять сеансів,
година 1, 3, 5, 7 й 9-та вечора

ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ

Монументальний, світової міри український кольоровий фільм з англійськими написами, продукції студії Довженка за М. Коцюбинським.

Додаток:
УКРАЇНСЬКІ ТАНЦЮРИСТИ (в кольорах)

ПЛАСТПРИЯТ в НЮАРКУ, Н. Дж.
запрошує Громадянство Нюарку й околиці на

ВЕСНЯНИЙ ФЕСТИН МОЛОДІ

що відбудеться

в неділю, 4-го червня 1967 року

на ПЛОЩІ BIRCHWOOD GROVE
при North Jefferson Rd. — Whippany, N.J.
Початок в год. 1-ій по пол.

В ПРОГРАМІ:
Виступи молоді. — Спортові змагання. — Фестинові забави. — Весела ватра. — Танці.
До участі запрошені молодечі організації Нюарку і околиці.
До танців приграватиме оркестра „ДНІПРО"
Буфет у заряді ВШ. ПАНЬ.

Доїзд. дорога ч. 10 до Whippany, біля української католицької церкви скрутити на право й їхати пів милі по North Jefferson Rd.

У випадку непогоди — фестин відбудеться на цій же площі у критому павільйоні.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Старанням Координаційного Комітету Українських і Українсько-Американських Комбатантських Організацій відбудеться ДНЯ 18-го ЧЕРВНЯ ц. р. на Оселі УРС „ВЕРХОВИНА" у ҐЛЕН СПЕЙ, Н. И.

ТРАДИЦІЙНИЙ ЗЕЛЕНОСВЯТОЧНИЙ ПОКЛІН ПОЛЯГЛИМ ЗА ВОЛЮ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ

Квитки на замовлені автобуси, в ціні по $4.00 від особи можна вже набувати в українських крамницях АРКА, ЕКО і СУРМА в Ню Йорку.

УПРАВА КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Увага! Увага!

Заходом Окружних Комітетів УНСоюзу

ОКРУГ: ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ, ПІТТСБУРЗЬКОЇ, АЛЛЕНТАВСЬКОЇ, СКРЕНТОНСЬКОЇ, ВІЛКІС-БЕРІ і БАСЕЙНУ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ — ШАМОКІН

— відбудеться —

ВЕЛИЧАВИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ та ЗУСТРІЧ СОЮЗОВЦІВ

на СОЮЗІВЦІ в суботу, 17 і неділю, 18 червня 1967 р.

Програма Свята та З'їзду:

Субота 17-го червня — Реєстрація гостей почнеться о год. 9-ій рано.
Спільна вечеря — год. 6-та по пол.
Розвагова частина — початок год. 8 веч.
Учасниками розвагової частини будуть: 1. Соліст-баритон **Стефан Шилкевич** — супровід панна **Марійка Гафтович** — обох Трентон, Н. Дж. 2. Деклямація — пані **Оля Цегельська,** Бетлегем, Па. 3. Танцювальна група 362 Відділу УНСоюзу з Брістолю, Па, — мистецький керівник панна **Люба Петрик. 4. Солістка** — сопрано пані **Люся Гентиш** з Аллентавн, Па, супровід панна **Оксана Равлюківна** — Вашингтон, Н. Дж. 5. Виступ широковідомих артистів Львівського Театру панства **Оксани і Ніната Рудакевичів** — Філядельфія, Па. 6. **В'язанка** українських пісень виконана на сопілках **проф. Сергій Ковальчук з синами Тарасом і Петрусем,** Вільмінґтон, Дел. 7. Скрипкове сольо — студент **Юрій Турчин,** при супроводі панни **Марійки Гафтович,** обох Трентон Н. Дж. 8. **Дует** сестер — панни **Маріянни** і панни **Катрусі Сухенків,** при супроводі **Ліди Сухенко** — Брістоль, Па.

ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ від год. 10-2-ої ранку

Неділя, 18 червня — Богослуження, год. 10 рано в Українській Католицькій і Українській Православній Церкві.
Год. 1-ша по пол. — Спільний пращальний обід.
Всіх, бажаючих взяти участь в тому святі, проситься кімнати замовляти завчасу виключно в Адміністрації „Союзівки". — Ціни удержання є з великою знижкою.
По всі інформації проситься звертатись до місцевих Відділових Секретарів УНС.

ЗА ПІДГОТОВЧИЙ КОМІТЕТ:

Степан Гаврищ, голова
Іван Зазворський, заст. голови
Галина Словік, секретар

ВЕЛИКЕ ПРИЗНАННЯ

На вступі — будьмо знайомі з суперником нашої Збірної. Проти кого грали наші хлопці? Скажете: звісно, проти Данді — але такої дружини в шотляндській Першій Професійній Лізі взагалі нема.

На 18 клюбів Першої Шотляндської Ліґи є дві дружини з назвою „Данді" В нюрнберзькому тижневику „Спорт — Маґазін", з 2-го травня ц. р. ,на 6-му місці табелі згаданої ліґи, з 34 (отже, всіма скінченими цьогорічними) змаганнями, 41 пунктами й відношенням здобутих до втрачених воріт 74:51, перебував Футбол Клаб Данді. На 9-му місці, з 32 змаганнями, 35 пунктами й воротами 65:57, був Данді Юнайтед.

В газетних реклямах змагань нашої Збірної плутанина назви: Данді — Данді Юнайтед, ФК Данді, була жахлива*).

З не-української преси знаю, що цього року турне по Америці плянував „Юнайтед". На початку в мене був страх за змагунський склад нашої дружини. З практики знаю, про підбір змагунів до подібних збірних не раз рішають такі критерії, як „пропорційне представництво" міст, чи округ, закоханість дорадників у своїх місцевих змагунів, газетні рецензії, ба, навіть „заслуги кандидата в громадському житті". „Ми маємо доброго воротаря, ті мають добру дефензиву, всюди є по-одному доброму напасникові, зберемо їх разом і вийде..." Власне, того, „що вийде", я боявся... Бо одинадцять футболістів ще не творять дружини. Така збірна нагадує більше запряг сом-рак і ворона, ніж зіграну з собою, збалянсовану дружину.

Якби на мене пішло, я без вагань узяв би був зруб одної з наших кращих дружин, доповнив би її декількома зірками з інших наших клюбів і гайда!..

Але тим то й ба, що не гайда. Бо за десять років ми так дочемпіонилися й догосподарювалися, що сильніші наші клюби насправді нашими є тільки по назві, керівництву й одностроях. А справжні наші українські дружини й змагуни, відсунені на бічні рейки спортового життя, не могли вирости на силачів...

⁂

Я не боявся загрози, що знаменито сконструйована, наоливлена й перевірена в найважчих пробах машинерія вишколених шкотських професіоналів може місцями, ба, цілими довгими етапами „робити лах" із недосвідчених, чи навіть із досвідчених, але непіддержаних належною співпрацею українських змагунів.

Я не боявся тому, що — при великій нерівності сил — таке „лахування" є програмове, неминуче. Люди, які фізично підготовані до найбільшого зусилля, а технічно із оновидною певністю, легкістю й автоматичністю орудують технікою й опанування м'яча, та „насліпо" один другого розуміють, можуть до схочу водити за носи суперників, які в двох перших царинах виявляють недоліки. І на це ніякою мудрою радою не зарадити — нічого тут за ніч змінити.

Але в футболі, крім образу змагань, є ще й вислід цих змагань. Образ обмежовується до безпосередніх свідків-глядачів.

Зате вислід залишається навіки для всіх. І тут мене — та й чи тільки мене?! — страх божий брав перед „лаховним" вислідом змагань (читай: двохциферною поразкою). А що на таке можна — відповідною порадою і тактичним наставленням дружини — зарадити, то „не дивуйте, добрії люди", що я писав і радив. Я без кінця остерігав відповідальних за дружину людей, щоб забезпечити подвійну дефензиву — постійну-„бетонну" й доповняльну-елястичну, в час окремих періодів напору шкотів.

Де ці мої писання появилися? — спитаєте... Отож, ніде, чи, як хочете, в коші. Я нікуди не вислав своїх „поучень дітям", бо деякі з цих „дітей" давно перейшли метрикальну тридцятку , і вони не з одної футбольної печі хліб їли й по муку на той хліб далі їхали й заїхали, ніж я...

Тепер бачу, що я можу спокійно вмирати (сиріч, іти на футбольну піч), бо й без мене є кому боятися, клопотатися й, головне, діяти належно в футбольному спорті.

⁂

Вислід змагань; поразка в відношенні 1:4 — є великим успіхом наших змагунів і українського спорту в діяспорі. Підкреслюємо ці слова, бо в даному випадку, то були направду наші хлопці і український спорт.

Цей успіх треба ставити тим вище, що незіграна між собою українська збірна була приневолена виступити без таких своїх козирів, як Нога, Володимир Чижович (отже, практично, без нападу!...), Крат, Каздоба й інші (що сталося із Шмотолохою?..)

Чи не час би, щоб наші „пропаґандисти" принаймні постепенно у к раїнізували свої дружини?

Трансфузія боєвої аматорської крови в статичну гру чужих псевдобалерин оплатилася б під кожним поглядом... „Амоковий біг" цих клюбів із видатками (неспівмірними з прибутками) неминуче веде в прірву банкротства. А „золоте руно" чемпіонатів, віч-на віч із грядучим бизнесовим футбольним „цирком на вершинах", робить це руно шкуркою, невартою виправи — ні в гарбарському, ні в арґонавтському значенні цього слова.

⁂

Організаційний і пропаґандивний успіх імпрези? Наші змагуни з різних клюбів Америки й Канади дістали доказ, що існує щось таке, як український футбол у репрезентаційному виданні. А чотири тисячі українських глядачів, що „серед білого тижня" (в середу) з'явилися в містечку, якого положення треба було добре описувати й вияснити, своєю участю і духовою співдією з дружиною доказали, що вони за такий — український не тільки формою, але і змістом — наш спорт.

Пропаґандивний успіх перед американським оточенням і перед дружиною з Шотляндії приходить як побічний продукт: ми доказали, що українці в футбольному спорті цього підконтиненту є, щось роблять і щось можуть осягнути.

Честь і слава змагунам, технічним керівникам, організаторам і спонзорам імпрези — Українському Народному Союзові, та Українській Спортовій Централі Америки й Канади. Єдине побажання на майбутнє:

Більше таких імпрез!

* Суперником Збірної Українців була дружина „Данді Ф. К.", а не „Данді Юнайтед". Ми постійно подавали у „Свободі" „Данді", бо так і без Ф. К. називають цю дружину. Непорозуміння трапилося через похибку в англомовному „Українському Тижневику", де була подана декілька разів мильна назва „Данді Юнайтед".

О. Гайський

ДВІ ҐРАДУАЦІЇ — ОДНА МЕТА

(З нагоди спільної зустрічі ґрадуантів середніх шкіл, коледжів і університетів)

Не раз спостерігаємо малі човники на річці, більші човни-моторівки, вітрильники, пароходи на великих ріках та ґіганти кораблі-пароплави на морях і океанах. Всі вони тримаються на поверхні плеса, колишуться на хвилях, усіх їх гонить якась рушійна сила, усі вони мають своїх керманичів, які визначують їм шлях і спрямовують їх крізь негоду, буруни й шторми до кінцевої мети-причалу. Не буде керманича — ці судна втратили б рівновагу й потонули б, або безцільно блукали б морями й океанами, здані на ласку хвиль і вітрів. Що більше досвідчений і вишколений керманич судна, то певніше воно тримається на поверхні й прямує до своєї мети.

Ці судна й їх керманичі нагадують нас — ґрадуантів середніх і вищих шкіл. Всі ми змагаємо дістатися на бурхливі хвилі життєвого моря, всі хочемо втримати наші судна на поверхні, всі хочемо довести їх до наміченої мети мимо супротивної хвилі. Це вміння вести певною рукою свій життєвий човен дає нам школа й наука. Допровадивши свої малі човники невеличкою річкою до течії великої ріки, ґрадуанти середніх шкіл стають студентами коледжів та університетів. Вони наче пересідають на більші судна, що вже випровадять їх на хвилі повного моря, як ґрадуантів високих шкіл.

У старинному Єгипті наука й знання були таємницею й привілеєм вибраних. Поки кандидата допустили до школи при святині, він мусів перейти тяжкі фізичні й духові проби, бо тільки вибрані мали вступ до тайників знання. Тепер таких вступних проб від нас не вимагають, але здобути й завершити знання, дійти до ґрадуації — це безперервна тяжка проба, витривалість, праця й труд. Скільки молода людина мусить жертвувати, щоб успішно закінчити школу. Скільки гарних моментів молодого життя для неї безповоротно втрачених, скільки недоспаних за книжкою ночей, скільки внутрішньої боротьби, щоб не зневіритися й не знеохотитися.

Та коли приходить день ґрадуації, цього зовнішнього вияву й доказу, що наш труд не даремний — кожному ґрадуантові яснів чоло, у кожного на обличчі з'являється усмішка задоволення й гордість довершеного діла.

Люди з високою освітою мають перебрати в свої руки не лише керму свого особистого життя, але вони мають стати в проводі свого суспільства, народу, країни, світу. Ми не досягли б своїх успіхів, якщо б не наші батьки, виховники, вчителі, духовні отці й громадянство, виховні й учбові заклади, до яких ми стільки років ходили. Тому в цей радісний день ми не можемо забути про них. У день подвійної ґрадуації — сердньошкільників у студентів, та студентів у громадян, ми винні їм нашу вдячність і подяку.

Щоб дати вислів нашим радісним почуванням, сказати нашим добродіям щире спасибі та побажати собі взаємно веселої й щасливої плавби, всі ми зберемося на традиційній вже зустрічі ґрадуантів, на бенкеті й балі, що відбудеться в суботу 17-го червня ц. р. в залях Українського Народного Дому в Ню Йорку під протекторатом Окружної Ради Союзу Українок Америки та Української Студентської Громади.

Христина Барагура
Барнард Колледж. Ню Йорк

„Морський баль" у Ню Йорку

30-го червня ц. р. у Ню Йорку відбудеться „Морський Баль", влаштований пластовими куренями „Чорноморці" і Шостокрилі". Баль матиме місце на великому розваговому яхті „SS. City of Keansburg", який пливтиме по ріці Гудсон угору і назад. Відновлений яхт містить у собі три поклади, на одному з яких можна танцювати під зоряним небом. До танцю гратиме оркестра А. Шуля.

Початок балю о годині 7.15 у пристані Battery Park у South Ferry в Ню Йорку, звідкіля яхт відчалить у плавбу о годині 8.30 точно. Квитки 6.00, 4.00 дол. від студентів, до набуття у книгарнях АРКА, ЕКО і при вступі. Перший того роду баль відбувся з великим успіхом у червні 1965 року. На ньому було приявних близько 600 осіб старших і молоді.

Дивне збайдужіння батьків

У колгоспі „Слава" поблизу м. Одеси, — інформує „Молодь України" з 14 травня, — на всієї молоді близько 150 осіб є 44 комсомольці, кількість дівчат і в колгоспі і в селі значно переважає кількість юнаків. Далеко не всі мають навіть середню закінчену освіту, хоча сучасне змеханізоване господарство потребує людей із знаннями. При колгоспі працює Школа сільської молоді. Однак — „ з 36 молодих доярок лише Валя Жиганюк має середню освіту — кінчила десятирічку. В інших — незакінчена середня. Ніхто з них не навчається ні у вечірніх чи заочних загальноосвітніх технікумах.

— А ви знаєте, — втручається в розмову директор школи, — вчора намічалися батьківські збори випускників. Більшість батьків не прийшли. Вони не дуже турбуються про освіту своїх дітей".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 4-го ЧЕРВНЯ 1967 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Піврічні збори Б-ва Василія — 168 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 760 State St. На порядку: Звіт з піврічної діяльности. Просимо вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

Посмертні згадки

ЛІДІЯ з ГРИГОРОВИЧІВ ЧУБАТА, членка УНС Пластового Відділу ч. 450 в Ню Йорку. До УНСоюзу вступила в 1952 р. в Гартфорді, Конн. Померла 18 лютого 1967 року в Денвері, Кольорадо, на 68 році життя. Покійна нар. в с. Студінка, пов. Калуш, Зах. Україна в родині священика. Дружина був. гімназійного професора Романа Чубатого. На рідних землях та на еміґрації, працювала як секретарка і машиністка з великим замилованням і знанням мов. Як секретарка працювала в команді м. Станиславова. 1918 р. відтак була секретаркою президента Петрушевича. З України двічі їздила, як секретарка з тодішнім послом С. Витвицьким (на еміґрації Президент в екзилі), до Швайцарії в справі державної приналежности Галичини. Дуже шляхотна, релігійна і зразкова дружина. В вільних хвилинах присвячувала час мистецтву, виконуючи чудові килими і вишивки.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

ПІДЗАМЕЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР, активний член і організатор 439 Відд. УНС, помер дня 2 травня 1967 року в Содбурах, Канада. Похорон відбувся дня 5 травня 1967 р. з церкви св. Покрова при участи родини, знайомих, членів Відділу.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Зацерковний

ІВАН МАРТИНЕВИЧ, був. учасник Визвольних Змагань, член 422 Відд. УНС, нар. 11 листопада 1896 р. в Микулинцях, пов. Тернопіль, Зах. Україна, помер несподійно 20 травня 1967 р. у Філядельфії, Па. Полишив у глибокому смутку дружину Євгенію, сина Миколу з невісткою Ольгою і внучкою Марією, сина Володимира з невісткою Надією та внуками і правнуками в Австралії.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

АННА МАКУСІЙ з дому КАЧМАРЕК, членка Братства св. Йосафата — 217-ий Відд. УНС в Рочестері, Н. Й., померля по довгій і тяжкій недузі 13 травня 1967 р. Походила з с. Романівка, повіт Рудки, Зах. Україна. Полишила в смутку 2 синів — Андрія і Івана, брата Івана Качмарек з дружиною Оксаною в Боффало і 2 братів в Україні — Степана і Андрія Качмарек. До Америки приїхала в 1949 р. і зараз вступила до УНС та до Б-ва св. Йосафата. Похорон відбувся 18 травня з церкви св. Йосафата. По Заупокійній Службі Божій, тіло Покійної, при участи родини, членів Відділу і знайомих, відпроваджено на Holy Sepulchre Cemetery.

Вічна Їй Пам'ять!

Вол. Колданський, секр.